

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

pro školní rok 2026 - 2027

v oblasti prevence rizikového chování

Střední odborná škola Litovel, Komenského 677

Ředitel: Mgr. Pavel Skácel

Telefon: 588884321

E-mail: skacel.pavel@soslitovel.cz

Školní metodik prevence: Mgr. Roman Kobylka

E-mail: kobylka.roman@soslitovel.cz

Výchovný poradce: Mgr. Jitka Vyhlídalová

E-mail: vyhlidalova.jitka@soslitovel.cz

Preventivní program školy

Preventivní program školy vychází z legislativního rámce pro oblast školské prevence rizikového chování.

STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027.
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027.
- Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022–2027.
- Aktuální akční a krajské dokumenty pro oblast primární prevence jsou při realizaci programu průběžně zohledňovány podle jejich platnosti.

ZÁKONY A VYHLÁŠKY

- Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016).
- Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21291/2010-28) a jeho tematické přílohy.
- Metodické doporučení MŠMT pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (č. j. MSMT-43301/2013).
- Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, aktualizace 01/2026.

Tematické přílohy metodického doporučení zahrnují zejména návykové látky, alkohol, tabák, školní šikanování, kyberšikanu, záškoláctví, vandalismus, krizové situace spojené s násilím, sebepoškozování, rizikové sexuální chování, domácí násilí, hazardní hraní a další formy rizikového chování.

PRIORITY

Preventivní program školy je určen k tomu, aby vedl žáky ke zdravému životnímu stylu a k osvojování pozitivního sociálního chování, upevňování pozitivních hodnot a rozvoji dovedností vedoucích k odmítání násilí, agresivity, rasismu a porušování zákona.

- Systematická profesní příprava.
- Osobnostní rozvoj žáků.
- Zdravý životní styl a smysluplné trávení volného času.
- Otevřené vztahy, důvěra k pedagogům a včasné řešení problémů.
- Prevence kouření, alkoholu, návykových a zakázaných látek a hazardního chování.
- Zvýšená pozornost rizikovým žákům.

- Spolupráce s rodiči a dalšími institucemi.
- Respektující komunikace, omezení vulgarismů a kultivace vztahů mezi žáky i vůči zaměstnancům školy.
- Prevence nevhodného, ponižujícího, sexistického nebo obtěžujícího chování vůči dívkám; respekt k osobním hranicím.
- Včasné zachycení úzkostných stavů, psychické nepohody a dalších obtíží v oblasti duševního zdraví.
- Zlepšování vztahů mezi žáky a mistry odborného výcviku a věcné řešení konfliktů.
- Včasné rozpoznání domácího násilí, zanedbávání nebo jiného ohrožení žáka.
- Prevence kyberšikany, ponižování a konfliktů na sociálních sítích a v třídních komunikačních skupinách.
- Podpora motivace ke vzdělávání, pravidelné docházky a dokončení zvoleného oboru.

I. Charakteristika školy

Střední odborná škola Litovel zajišťuje teoretickou a praktickou výuku v učebních a maturitních oborech. Teoretická výuka probíhá zejména v ulicích Komenského a Gemerská, praktická výuka také na pracovištích školy a vybraných smluvních pracovištích.

Konkrétní počty žáků, tříd a ubytovaných žáků se pro školní rok 2026/2027 řídí aktuálním stavem školní matriky.

II. Mapování situace

1. Informace od pedagogů

Z průběhu pedagogických rad a řešení konkrétních případů vyplývá potřeba věnovat pozornost vztahům mezi žáky, respektování pravidel školy, užívání návykových látek, docházce, komunikaci s pedagogy a bezpečnému klimatu školy.

Ve školním roce 2025/2026 se opakovaně řešilo nevhodné chování vůči dívkám, používání vulgarismů, úzkostné stavy a psychická nepohoda žáků, zakázané a návykové látky, neshody žáků s mistry odborného výcviku, násilí v rodině, náznaky šikany na sociálních sítích, neshody mezi žáky a nízká motivace části žáků ke vzdělávání.

Z těchto zkušeností vyplývá potřeba posílit včasné zachycení problémů, jednotný postup pedagogických pracovníků, spolupráci teoretické a praktické výuky a rychlé předávání informací školnímu poradenskému pracovišti.

2. Informace od rodičů

Informace od rodičů jsou získávány průběžně osobně, telefonicky a elektronicky. Škola podporuje partnerskou spolupráci s rodiči při řešení výchovných, vzdělávacích a preventivních problémů. Osvědčuje se pravidelné informování o vývoji situace a společné nastavení konkrétních kroků.

3. Informace od žáků

Informace od žáků jsou získávány prostřednictvím třídních učitelů, diskusí s pedagogy, preventivních akcí, individuálních rozhovorů a podle potřeby dotazníkového šetření.

Zvýšená pozornost bude věnována pocitu bezpečí ve třídě i na pracovištích odborného výcviku, vztahům mezi spolužáky, komunikaci s pedagogy, zkušenostem s nevhodným chováním na sociálních sítích a možnostem pomoci při psychické nepohodě nebo ohrožení.

Žáci budou rovněž průběžně informováni o možnosti využít školního chatbota k anonymnímu oznámení potíží, rizikového chování nebo závažných situací, kterých si všimli nebo je sami vnímají. Chatbot je dostupný prostřednictvím QR kódů umístěných v areálu školních budov a na webových stránkách školy.

III. Cíle PPŠ

1. Prevence užívání návykových a zakázaných látek

Cíle:

- předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu, tabáku a dalších psychoaktivních látek
- oddálit první kontakt s návykovými látkami a snižovat poptávku po nich
- informovat o zdravotních, právních a školních důsledcích užívání, držení a distribuce
- sjednotit postup pedagogů při podezření na intoxikaci, držení nebo distribuci zakázané látky

Ukazatele úspěchu:

- žáci znají rizika a pravidla školy
- podezření je řešeno bez prodlení a řádně dokumentováno
- pedagogové znají krizový postup

2. Prevence šikany, kyberšikany a rozvoj mezilidských vztahů

Cíle:

- předcházet šikaně ve všech jejích formách
- předcházet ponižování, vyčleňování a útokům v online prostředí
- vést žáky k řešení konfliktů bez vulgarismů, výhrůžek a agrese
- podporovat respektující komunikaci mezi žáky i mezi žáky a pedagogy včetně mistrů OV

Ukazatele úspěchu:

- žáci vědí, komu problém oznámit
- konflikty jsou zachycovány v počáteční fázi
- snižuje se výskyt hrubé a vulgární komunikace

3. Prevence nevhodného sexuálního chování, obtěžování a násilí

Cíle:

- předcházet rizikovému sexuálnímu chování
- předcházet nevhodnému, sexistickému, ponižujícímu nebo obtěžujícímu chování vůči dívkám
- vést žáky k respektování osobních hranic, souhlasu a důstojnosti druhých
- včas rozpoznávat možné projevy domácího násilí, zneužívání, týrání nebo zanedbávání

Ukazatele úspěchu:

- žáci respektují osobní hranice druhých
- žáci vědí, kam se obrátit při obtěžování nebo násilí
- pedagogové reagují jednotně a bez zlehčování

4. Prevence kriminality, delikvence a právní odpovědnost

Cíle:

- vysvětlovat projevy kriminality a delikvence, včetně násilí, vandalismu a krádeží
- seznamovat žáky se základními pravidly právní odpovědnosti
- upevňovat základní pravidla společenského chování a respekt ke školnímu řádu

Ukazatele úspěchu:

- žáci znají důsledky protiprávního jednání
- žáci respektují základní lidská práva a pravidla školy

5. Prevence záškoláctví a podpora motivace ke vzdělávání

Cíle:

- snižovat počet zameškaných a neomluvených hodin
- posilovat hodnotu vzdělání a motivaci k dokončení oboru
- včas zachycovat pokles zájmu o výuku a riziko předčasného odchodu ze vzdělávání
- propojovat motivaci s praktickým uplatněním a profesními cíli

Ukazatele úspěchu:

- rizikové žáci jsou včas zachyceni
- snižuje se neomluvená absence
- žáci lépe chápou význam dokončeného vzdělání

6. Zdravý životní styl a duševní zdraví

Cíle:

- podporovat zdravý životní styl, duševní hygienu a zvládání stresu
- včas rozpoznávat projevy úzkosti, psychické nepohody, přetížení a krizových stavů
- posilovat schopnost žáků požádat o pomoc
- podporovat prostředí, ve kterém lze o psychických obtížích mluvit bez zesměšňování

Ukazatele úspěchu:

- žáci znají dostupnou školní a odbornou pomoc
- pedagogové vědí, jak postupovat při psychické krizi
- rizikové situace jsou předávány kompetentním pracovníkům bez zbytečného odkladu

7. Prevence rizikového chování v online prostředí a hazardního hraní

Cíle:

- seznamovat žáky s riziky nadměrného užívání digitálních technologií, sociálních sítí a hazardního hraní
- rozvíjet bezpečné a etické chování na internetu
- předcházet kyberšikaně, sdílení ponižujícího obsahu a eskalaci konfliktů v online prostředí

Ukazatele úspěchu:

- žáci znají zásady bezpečné online komunikace
- žáci vědí, jak reagovat na kyberšikanu a kam ji oznámit

Činnosti nutné k dosažení cílů

- začlenění prevence do výuky a mezipředmětových vztahů v rámci ŠVP
- besedy, přednášky, soutěže, exkurze, kulturní, sportovní a třídní aktivity
- poradenská péče školního poradenského pracoviště
- spolupráce s rodiči a odbornými institucemi
- průběžná aktualizace informačních materiálů a preventivních témat
- využívání školního chatbota jako dostupného nástroje pro anonymní oznámení potíží, rizikového chování a závažných situací a průběžné připomínání této možnosti žákům
- třídnické hodiny zaměřené na pravidla komunikace, vulgarismy, respekt a osobní hranice
- preventivní bloky k nevhodnému chování vůči dívkám, souhlasu a respektování osobních hranic
- programy k bezpečnému chování na sociálních sítích, kyberšikaně a odpovědnosti za online komunikaci
- aktivity k duševnímu zdraví, zvládání stresu a úzkosti
- individuální práce s žáky se sníženou motivací ke vzdělávání a s rizikem předčasného ukončení studia

Zaměření podle ročníků ve školním roce 2026/2027

Cílová skupina	Hlavní zaměření
1. ročníky	adaptace; mapování vztahů; respektující komunikace; vulgarismy; chování vůči dívkám; návykové látky; motivace ke vzdělávání

2. ročníky	vztahy mezi žáky; kyberšikana; konflikty; komunikace s pedagogy a mistry OV; docházka; návykové látky
3. ročníky	docházka; motivace k dokončení oboru; vztahy na OV; kyberšikana; psychická zátěž; návykové látky
maturitní ročníky	zvládání stresu a úzkosti; motivace k dokončení studia; příprava na maturitní zkoušku; vztahy ve třídě
domov mládeže	návykové látky ve volném čase; vztahy; vulgarismy; sociální sítě; duševní pohoda; smysluplný volný čas

U všech žáků řešit bez odkladu problémové vztahy, projevy obtěžování, násilí, šikany nebo kyberšikany a situace signalizující psychickou krizi nebo ohrožení v rodině.

IV. Plán preventivního působení v oblasti přímé práce pedagogů

1. Žáci a studenti - dlouhodobé aktivity

Preventivní témata jsou průběžně začleňována do předmětů podle ŠVP. Níže je zachováno základní členění původního programu a doplněna témata vyplývající z evaluace školního roku 2025/2026.

Předmět / oblast	Preventivní témata	Třídy
Český jazyk a literatura	komunikace; řešení životních a krizových situací; prevence extremismu; kultura vyjadřování a omezení vulgarismů	všechny ročníky
Anglický jazyk	rodina; zájmy; zdravý životní styl; závislosti; pravidla a zákony; kyberšikana	dle ŠVP
Občanská nauka a společenské vědy	vztahy; sexualita; domácí násilí; OPL; šikana; právní odpovědnost; osobní hranice a respekt	dle ŠVP
Informatika a DIT	netolismus; etické normy; kyberšikana; bezpečná komunikace na sociálních sítích	dle ŠVP
Chemie	užívání návykových a zakázaných látek; účinky a rizika	dle ŠVP
Zdravotní výchova	zdravý životní styl; stres; duševní zdraví; první pomoc; krizové situace	dle ŠVP
Ekologie / přírodovědné předměty	zdraví; návykové látky; tolerance; ochrana prostředí	dle ŠVP
Potraviny a výživa / technologie / stolničení	zdravý životní styl; alkohol; prevence nemocí a úrazů	dle ŠVP
Tělesná výchova	zdravý životní styl; vztahy v kolektivu; závislosti; doping; zvládání stresu	všechny ročníky
Odborný výcvik	bezpečnost; respektující komunikace; řešení konfliktů; vztahy žák–mistr OV; návykové látky na pracovišti	všechny obory

Konzultační hodiny

Konzultační hodiny školního metodika prevence, speciálního pedagoga a výchovného poradce budou zveřejněny podle aktuálního rozvrhu pro školní rok 2026/2027.

Rodiče mohou konzultaci využít po předchozí dohodě.

2. Pedagogové a další pedagogičtí pracovníci školy

ŠMP bude na pedagogických radách a podle potřeby průběžně předávat informace o preventivním programu, krizovém plánu školy, preventivních tématech ve školním řádu, kompetencích pracovníků školního poradenského pracoviště, vedení dokumentace a síti odborné pomoci.

- třídní učitelé seznámí žáky na začátku školního roku s možností využití školního chatbota, způsobem přístupu prostřednictvím QR kódů a webových stránek školy a budou tuto možnost v průběhu školního roku podle potřeby připomínat
- sjednotit postup pedagogů při vulgarismech, nevhodném chování vůči dívkám a opakovaném nerespektování pravidel
- zajistit včasné předávání informací mezi teoretickou a praktickou výukou při konfliktech žáků s mistry OV
- připomenout postup při podezření na užití, držení nebo distribuci zakázaných látek
- připomenout postup při podezření na domácí násilí, týrání, zanedbávání nebo jiné ohrožení žáka

- zvýšit citlivost pedagogů k projevům úzkosti, psychické krize, sebepoškozování a výrazné změně chování
- důsledně dokumentovat závažnější preventivní a výchovné případy a přijatá opatření

Další vzdělávání pedagogických pracovníků bude voleno podle aktuálních potřeb školy a dostupných odborných programů.

3. Rodiče

- seznámení s preventivním programem školy a školním řádem
- průběžné informování o preventivních činnostech školy
- systematická práce třídních učitelů v oblasti prevence rizikového chování
- poradenská činnost ŠMP, výchovného poradce a dalších pracovníků školního poradenského pracoviště
- písemná, telefonická a osobní komunikace s rodiči podle povahy případu
- spolupráce při řešení docházky, motivace ke vzdělávání, vztahových problémů a rizikového chování

V. Evaluace

Účinnost PPŠ bude vyhodnocena na konci školního roku 2026/2027.

Bude vyhodnoceno, do jaké míry bylo dosaženo stanovených cílů a jaká byla efektivita jednotlivých preventivních aktivit. Hodnocení bude vycházet z informací od učitelů, rodičů a žáků, z jednání pedagogických rad, třídních schůzek, individuálních pohovorů a podle potřeby z dotazníkových šetření.

Zvlášť bude sledován výskyt a způsob řešení nevhodného chování vůči dívkám, vulgarismů, konfliktů mezi žáky, kyberšikany, užívání zakázaných látek, neshod s mistry OV, úzkostných a dalších psychických obtíží a případů ohrožení žáka v rodině. Hodnocena bude také motivace rizikových žáků ke vzdělávání a jejich docházka.

PŘÍLOHY

1. Krizový scénář pro počáteční stadia šikanování.
2. Důležité kontakty a síť odborné pomoci.
3. Instituce zajišťující využití volného času v Litovli.

Kontakty a odkazy na odborné služby budou v průběhu školního roku průběžně ověřovány a aktualizovány.

Základní kontakty pomoci

- Linka bezpečí: 116 111
- Linka pro rodinu a školu / Linka 116 000
- Policie ČR - v naléhavém případě 158
- Integrovaný záchranný systém - 112
- OSPOD dle místa bydliště žáka
- Pedagogicko-psychologická poradna a další odborná pracoviště dle aktuální potřeby

Vypracoval: Mgr. Roman Kobylka, školní metodik prevence

Schválil: Mgr. Pavel Skácel, ředitel SOŠ Litovel

Datum schválení: _____